

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

פלא יועץ

וטוב לגבר שאל ימנע רב טוב מעצמו, ואל ימנע עצמו מבית המדרש אפילו פעם אחת. כי גדול כח תורה דרבים לרצון ונחת רוח לפני אביו שבשמים, ומה גם בלמוד העיון והפלפול, שאין התורה נקנית אלא בחבורה, וכתב 'חרב אל הבדים' ואמרו חז"ל: חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה, ולא עוד אלא שמטפשים, ולא עוד אלא שחוטאים. וכתב 'ברזל בברזל יחד' וכו'. ותנן: התורה נקנית בפלפול החברים. ומה גם לברר הדין על בוריו, החבורה צריכה מאד.

אמנם צריך שיהא הלימוד כדת וכהלכה, שיהיו מנעימים זה לזה בהלכה, ולא חובלים זה את זה בהלכה, ולא יאמר קבלו דעתי, ולא יהא תוקע עצמו לדבר הלכה, אלא כל אחד יאמר דעתו פעם אחת אם קבלו, קבלו, ואם לא קבלו, מאי אכפת לו, ולא יתחזק מאד לסתור דברי חבירו.

ויהא אדם ירא שמים ומודה על האמת ומקבל האמת ממי שאמרה ולא יבוש, כי מודים דרבנן היינו שבחייהו.

ואם גדלה חיוב האהבה בין איש ובין רעהו אצל כל אדם, על אחת כמה וכמה בין החברים הלומדים ביחד, שכתב הרב האר"י שצריך שיהא ביניהם אהבה עזה, אהבת הנפש, כגוף אחד כאיש אחד.

(רבנו אליעזר פאפו)

ספר "פלא יועץ" ערך 'בית המדרש'

נוי סוכה במנורות שיוצרו ליום אידם

ולא תביא תועבה אל ביתך (ו, כו)

מצוי היום שישנם מנורות וקישוטים הנעשים ליום אידם של הגוים, והפוסקים האריכו לדון אם מותר להשתמש בהם לנוי הסוכה. ואחרוני דורינו יצ"ו כתבו להקל לתלות קישוטים אלו שנעשו ליום אידם ונימוקם הנכון עימם על פי ההלכה. וכתב בחזון עובדיה (סוכות. עמוד עז): קישוט הסוכה ונויה בדברים שמייצרים העובדי כוכבים ומזלות ליום חג המולד שלהם, נראה ד"הזמנה לאו מילתא היא". ואף בגדולה מזו כתב החתם סופר (חא"ח סימן מב) להתיר. ע"ש. ובפרט שקישוטים אלו נעשו בבתי חרושת למוכרם לכל דורש, ואין בהם מגע יד אדם ואין כאן מחשבה הפוסלת. וכן פסקו בשו"ת שבט הלוי (ח"ב סימן נז) ובשו"ת שבט הקהתי (ח"ב סימן רטו). ע"ש. עכ"ל.

והנה הגם שהדבר מותר, אכן, בימינו לא חסרים קישוטים וציורים אחרים. ומה לנו להקל להסתמך על ההיתר ולתת מקום זכרון לכופרי האל יתברך וע' שבת (דף קטז), ועל כגון זה יש לומר 'הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך'. ובזה גם אילו תביא לרב גדול וחסיד דבר כזה הירצך או הישא פניך הלא לעלבון יחשב. וזה כדמיון להא דאיתא בשו"ע (א"ח סימן קנד סי"ב): "עכבר שנמצא בשמן של בית הכנסת אם הוא מאוס אסור להדליקו בבית הכנסת. וה"נ מאוס זכרון יום אידם. והגם שיש לחלק כמובן. וע"ע בשו"ע שם (סעיף יא) לענין נרות של עבודת גילולים אע"פ שמותרים להדיט אין להדליקם בבית הכנסת. ע"ש. והכי נמי סוכה הקדושה דומה לקדושת בית הכנסת, כמ"ש רבנו אליעזר פאפו זיע"א בספר "פלא יועץ" (ערך סוכה) ועיין בספר אור שבעת הימים ח"א (פרק א ס"ד).

ושוב ראיתי גם בספר סוכה כהלכתה (עמוד 73) שהביא להקל כמ"ש בשערים המצויינים בהלכה (סימן קלד בקונטרס אחרון ס"ק יב). וסיים הרב שם: "ומכל מקום ראוי להתרחק מדברים כאלו". ודפח"ח. ועוד ראיתי אח"כ שאמר הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמכוער הדבר להשתמש בהם לנוי סוכה! אך מותר להשתמש. עכ"ד, הובא בפסקי שמועות (סוכות. עמוד פד). אשר על כן ירחיק היהודי מלהשתמש בקישוטים המיוצרים עבור חגם. וה' ברחמיו יגאלנו גאולת עולם ויזכנו לסוכת עורו של לויתן. אמן.

שבת שלום ומבורך!

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שחשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

ברכת משנה הבריות על חיות

שאלה: על איזה חיות מברכים "משנה הבריות".
תשובה: על פיל, ועל הקוף, כמו שאמרו רבותינו, וכ"פ בש"ע (סימן רכה ס"ח).

ברכת על טלית קטן אחר רחיצה בים

שאלה: מי שמתרחץ בים ופשט הטלית קטן, האם צריך לברך שוב כששובשה.
תשובה: י"א דוקא כשהיתה שהות הרבה. אך מעיקר הדין שאפילו נפלה או פשטה לרגע, חוזר ומברך. וכ"פ הש"ע. וכן נהגנו.

נטילת ידים בכוס חד פעמי

שאלה: האם אפשר ליטול ידים בכוס חד פעמי כאשר אין ספל, הדבר מצוי כשנוסעים לטיול.
תשובה: מותר ליטול ידים אע"פ שיש לו כוס אחר, מעיקר ההלכה, כי שם כלי עליו. וכ"פ הרבה גדולי דורנו. וכן עיקר. וכן לענין קידוש. ורק עדיף להדר המצוה.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבו יקרה

נצור לשונך מספר "חפץ חיים"

ו. ודע, דאפילו אם לא בא על ידי הלשון הרע שרש שום רעה להאיש ההוא, כגון שלא קבלו השומעין את דבריו, וכיוצא בזה, אף על פי כן מכלל לשון הרע לא נפקא, וצריך כפרה. ויותר מזה, דאפילו אם הוא משער לכתחלה, שלא יבוא לנדון שום רעה על ידי דבורו, אף על פי כן אסור לו לספר בגנותו.

ז. ודע עוד כלל גדול ועיקר בענינים אלו: אם הוא רואה אדם, שדיבר דבר או עשה מעשה, בין ממה שבין אדם למקום או ממה שבין אדם לחבירו, ויש לשפוט דברו ומעשהו לצד הטוב ולצד הזכות, אם האיש ההוא ירא אלהים, נתחייב לדון אותו לכף זכות, אפילו אם הדבר קרוב ונוטה אצל הדעת יותר לכף חובה. ואם הוא מן הבינונים, אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, אם הספק שקול, צריך להטות הספק ולהכריעו לכף זכות, כמו שאמרו רז"ל 'הדן את חבירו לכף זכות, המקום ידינו לכף זכות', והוא נכנס בכלל מאמרו יתברך "בצדק תשפוט עמיתך". ואפילו אם הדבר נוטה יותר לכף חובה, נכון מאד שיהיה הדבר אצלו כמו ספק ואל יכריעהו לכף חובה. ובמקום שהדבר נוטה לכף זכות, דבדאי אסור על פי הדין לדון לכף חובה, והוא דן אותו לכף חובה, ובשביל זה הלך וגניחו, לבד שעבר בזה על "בצדק תשפוט עמיתך", עוד עבר בזה על איסור סיפור לשון הרע.

המדור להצלחת א. ש. ב. ת. תחי'

בשנת תרס"ה, עזב הגאון רבי יהודה פתיה זצ"ל (יום הילולתו השבוע - כ"ז באב התש"ב) את בגדאד והגיע לירושלים. שכר לו חדר באחת משכונות העיר, ולאחר שנח מעט מן המסע המפרך, החל יושב על התורה ועל העבודה.

והנה, ביום השני לבואו, נשמעו דפיקות על דלת חדרו. ניגש רבי יהודה לפתוח, ולתדהמתו הרבה על מפתן הדלת עמד לא אחר מאשר הגאון רבי אברהם חיים עדס זצ"ל (יום הילולתו השבוע - כ"ח אב תרפ"ה), אחד מגדולי ירושלים בעת ההיא, שהיה בעל ראייה רוחנית עצומה ורוח הקודש, ובקי עצום בנשמות בני אדם לידע מי הם היו בגלגול קודם ומה היו אז מעשיהם.

"מדוע הטריח כבודו עצמו לבוא בצל קורתך?!" נזעק ר' יהודה, שהיה באותה עת אברך צעיר, "הלא אנכי התכוונתי לבקר?!"...

במקום תשובה, הציג רבי אברהם קושיא משלו: "יודע אני שכבודו חיבר פירוש 'יין הרקח' על האידרות, מדוע מתמהמה אתה מלהדפיסו?!" אם מפני דרא דמונא, אוכל לגייס כסף לדבר". עתה גברה פליאתו של רבי יהודה שבעתיים. שכן, שמר בסוד גדול מאוד את ענין חיבור הספר, ואיש בעולם - מלבדו ומלבד אביו - לא ידע על קיומו. ומאין לו לאחד מרבני ירושלים לידע על כך?!"

"מנין יודע כבודו על קיומו של חיבורי זה?!"

הציג רבי יהודה את תמיהתו המתבקשת באוזני רבי אברהם, והלה השיב בפשטות: "דע לך, כי רבי שמעון בר יוחאי, בכבודו ובעצמו, נגלה אלי בחלום והודיע לי: ארי עלה מבבל ובאמתחתו פירוש שחיבר על האדרא, עניו הוא ואינו חפץ להדפיסו לעת עתה, קום וזרזהו שידפיס את חיבורו וסייע בידו בכך".

שמע כך רבי יהודה והבין, כי אם מן השמים הסכים רש"י על ידו, שומה עליו לעשות כאשר נצטווה. ואכן, רבי אברהם סייעו בהוצאות הדפוס, וספר "יין הרקח" יצא לאור עולם.

(פניני הפרשה)

ישמח לב מבקשיה

הננו שמחים להודיע לשוחרי התורה וההלכה כי לקראת
חג הסוכות הבעל"ט, יצא אי"ה לאור עולם הספר היקר

אור שבעת הימים

חלק שני

מאת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

מח"ס "ולקחתם לכם" ג"ח, "פרי עץ הדר" ד"ח, שו"ת "מציון אורה" וש"ס

בחלק זה יתבארו: הלכות כשרות הסוכה, הדפנות,
הסכך, נוי סוכה, בנייתה, דיני פרגולות, אזיקונים,
בירור דין דבר ה"מעמיד" בסכך, דיני לבוד,
ועוד עשרות נושאים מרתקים

בירור מקיף החל מסוגיות הש"ס, ראשונים
ואחרונים, ועד הכרעת הפסק

הלכה למעשה

ניתן לתרום להצלחה, לרפואה ולכל מטרה.
שמות התורמים יוחקו עלי ספר לזכרון עולם
וזכות התורה תעמוד בעדכם אלף המגן.

להנצחה ולפרטים:

טלפון: 02-970-9118, פלאפון: 054-845-6041

ת.ד. 57124 ירושלים